

Maandblad nr.8 29e Jaargang 2001/2002

Agenda voor de te houden hobbyavond op maandag 8 april 2002

in de Reenske Compagnie, Tak van Poortvlietstraat, te Hoogezand.

Aanvang 19.45 uur

A G E N D A

1. Opening
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Marco Veldhuis over vijvers
4. Pauze met verloting
5. Vervolg punt 3
6. Rondvraag
7. Sluiting

Toelichting:

De heer Marco Veldhuis heeft naar mijn mening nog nooit een vijverlezing voor ons verzorgt. We zijn benieuwd wat wij vanavond kunnen leren over onze vijvers.

We weten dat er een aantal leden zijn die een prachtige vijver hebben, dat als maar mooier wordt. Of er dit jaar ook weer een vijverkeuring komt, we zullen zien.

Natuurlijk hopen we weer op een volle zaal, wat voor onze spreker ook het prettigste is.

Van de voorzitter

Met het voorjaar voor de deur gaat onze belangstelling weer wat meer uit naar de vijver. Komende hobbyavond staat de vijver in de belangstelling. Marco Veldhuis zal ons komen vertellen over deze tak van onze hobby. Ook dit jaar gaan we weer de vijvers keuren. Zoals het er nu voorstaat zal de vijverkeuring in juni gebeuren. De keurmeester is nog niet bekend, maar het zal zeker een kundig iemand zijn. We hopen natuurlijk op meer deelnemers dan vorig jaar.

We gaan op 30 april (koninginnedag) op de Braderie in Sappemeer staan met een kraam vol informatie en documentatie. Deze manier van P.R. over onze club is het proberen waard. Er

komen zeer veel mensen, dus misschien houden we er wat nieuwe leden aan over. Heeft u zin om hier aan mee te werken, een halve of een hele dag laat het ons weten (aanmelden bij: Hans Osendarp)

Nu nog iets over nieuwe leden. Al jaren is het ledenaantal stabiel. Een goed resultaat, maar stilstand is achteruitgang. Ik kan me niet voorstellen dat er niet meer nieuwe leden te vinden zijn in deze omstreek. Als lid van onze club mag u zeker p.r. maken aan niet leden of nodig ze eens een keer uit om mee te gaan naar een hobbyavond.

En als laatste ; er zijn nog een aantal leden die hun contributie nog niet hebben betaald. Mensen dit kan toch niet. Wij komen onze verplichtingen met name naar de bond toch ook na. Betaal zo snel mogelijk uw "achterstand".

Opzegtermijn;

U heeft een opzegtermijn van 3 maanden! Er zijn leden die nu opzeggen.

Eigenlijk kan dit niet, gebeurt dit toch dan bent u verplicht een half jaar contributie te betalen, omdat wij ook onze afdracht naar de bond per kwartaal moeten afdragen.

We zien u graag op maandag 8 april in de Reenske Compagnie

Hans Osendarp

Rottumerplaat.

Deze avond eens een heel andere lezing dan we bij ons gewend zijn, geen aquaria, vissen of aquariumplanten, maar een rondreisje over het eiland Rottumerplaat.

Maar voordat Giny Kasemir van start kon gaan heette Hans ons allen welkom en had nog een paar kleine mededelingen.

Giny is samen met Date Lutterop 14 seizoenen werkzaam geweest op één van de twee Groningse eilanden die we rijk zijn namelijk dus Rottumerplaat. Dit is het grootste eiland van de twee, en het verschil wordt alleen maar groter. Gelukkig voor hun heeft Rijkswaterstaat in het verleden niet bezuinigd op het wel en wee van hun medewerkers toen het eiland versterkt moest worden met diverse dijken en dammen, want de behuizing op het eiland is riant te noemen met o.a. ± 13 slaapkamers á 2 personen, een eetzaal, een relaxruimte met t.v., een keuken met diepvriezer, koud en warm stromend (regen)water, en gelukkig elektriciteit. Kortom, je hebt weinig meer te wensen, behalve dan misschien een afhaalchinese of een snackbar. Maar over deze luxe valt natuurlijk niet een hele lezing te vullen, dus nam Giny ons mee voor een rondreis over het eiland tegen de klok in. Aan de noordkant wordt het eiland steeds groter (Scheveningen is er niets bij), maar aan de oost kant is het wel eens beter geweest. Maar ja, het is niet voor niets een eiland, er gebeurt tenminste nog eens wa(d)t. Aan de wadkant (het zuiden dus) is een vroegere zandplaat tegen het eiland aan gegroeid zodat het een schitterende kwelder geworden is waar het een paradijs is voor de diverse vogels. Op de oostpunt, die ook steeds groter wordt, is het een gaan en komen van de zeehonden die daar heerlijk liggen te zonnen (als die al schijnt) en liggen uit te buiken na het eten (denk ik).

Dit is natuurlijk maar een hele korte samenvatting van de lezing die ongeveer 2 ½ uur duurde, maar ik heb dan ook weinig verstand van de diverse vogels die de revue passeerden of de redelijke plantengroei die er te zien is, maar de schitterende dia's spraken bijna voor zich en

maakte het verhaal van Giny de rest wel duidelijk.

Duidelijk weer een geval van een zeer boeiende lezing die zeker het aanhoren en bekijken waard was.

Tot ziens op de volgende hobbyavond.

Nico Bulthuis.

Vervolg op het kweken van labyrintvissen.

Vorige maand heb ik een stukje geschreven over het kweken van een drietal labyrintvissen die allen een schuimnest bouwen. Deze maand wil ik een buitenbeentje onder de labyrintvissen beschrijven, nl. *Helostoma temmincki* ook bekend als zoenvis. De zoenvis is op twee manieren een buitenbeentje, ten eerste is het de enige soort die tot het geslacht *Helostoma* wordt gerekend en bouwt de zoenvis vervolgens geen schuimnest.

De zoenvis zet haar eieren vrij in het water af.

De zoenvis komt voor op Thailand en Java, alwaar zij ook als consumptievis wordt gekweekt. De zoenvis kan namelijk een lengte bereiken van 20 centimeter. Volgens de literatuur [1] bereiken ze deze respectabele lengte bij de kwekerijen al in ongeveer anderhalf jaar. Bij een goede voeding is dit mij niet gelukt, de maximale lengte was ongeveer 15 centimeter, welke ze bij mij bereikten na ruim twee en een half jaar.

Een goede voeding betekent voor de zoenvis voornamelijk plantaardig voedsel, dus veel algen en ander groenvoer (geblancheerde sla, ontdooide spinazie) Verder is geweekte havermout een uitstekend voer voor zoenvissen. Een ander optimaal voer zijn zelf gevangen watervlooien, watervlooien leven zelf van microscopisch kleine algen. Op deze wijze krijgen zoenvissen extra algen binnen.

Verder filtert een zoenvis zelfs bij een aanzienlijke lengte infusoriën uit het aquarium, het zorgen dat infusoriën regelmatig beschikbaar zijn in het aquarium draagt nog meer bij aan gezonde zoenvissen.

Dat zoenvissen ook planten in het aquarium eten heb ik bij mijn vissen en planten niet waargenomen, ze schraapten wel met hun lippen over de planten maar vernielden deze in het geheel niet.

De zoenvis dankt zijn Nederlandse naam aan de gewoonte om zich met hun lippen aan elkaar vast te zuigen, hetgeen op kussen lijkt. Het kussen is echter geen aanduiding voor een paartje zoenvissen, ook vissen van hetzelfde geslacht kussen elkaar. Dit gedrag kan men al bij jonge exemplaren waarnemen.

Op zich zijn het drukke vissen die veel achter elkaar aanjagen is mijn ervaring en kan ik mij voorstellen dat ze voor een gemiddeld gezelschapsaquarium net iets te druk en dominant aanwezig zijn.

Zoenvissen zijn er in twee kleurschakeringen, en wel een groenige vorm en een witte vorm. In de literatuur is er sprake van een roze vorm, ik kan er niks anders van maken dan wit.

Persoonlijk vind ik de groene vorm mooier dan de witte, echter is de groene vorm in de handel minder vaak te vinden.

Het verschil tussen de geslachten heb ik bij mijn volwassen exemplaren (vier stuks van ongeveer 15 centimeter) nooit kunnen ontdekken. Misschien waren het ook wel vier vissen van hetzelfde geslacht, ik heb ook nooit eieren gezien. Dit ondanks het feit dat ik ze in een apart aquarium heb gehouden, goed gevoerd en ruim vier in mijn bezit heb gehad.

Over de kweek kan ik dus geen eigen ervaringen delen met u en moet mij baseren op de beschrijving uit het handboek voor het kweken van aquariumvissen. Pinter geeft aan dat de optimale kweektemperatuur tussen 24 en 26 °C dient te liggen en dat de paring wordt ingeleid met uren langdurend kussen..

Het kuitschieten vindt in de schemering of gedurende de nacht plaats, waarbij de voor labryntvissen bekende omstrengeling nauwelijks plaatsvindt. De paring schijnt zeer stormachtig te verlopen.

Aangezien de eieren lichter zijn dan water stijgen ze vanzelf naar de wateroppervlakte.

Na ongeveer 48 uur komen de jongen uit en zwemmen ze 3 tot 5 dagen later vrij. De jongen moeten met infusoriën worden opgekweekt. Volgens Pinter verslinden grote nesten ongelooflijke hoeveelheden voer. De verder opfok van de jongen schijnt niet moeilijk te zijn met havermeel, brandnetelpoeder en / of plantaardig droogvoer. Jonge zoenvissen schijnen de eerste maanden op dit voedsel zeer snel te groeien.

Met het schrijven van dit stukje krijg ik toch weer de kriebels om nog eens "echt" te kweken met zoenvissen, maar om nu weer zo'n drie jaar te wachten op geslachtsrijpe zoenvissen zie ik niet zitten. Dus maar goed uitkijken naar grote jongens in de handel. En als u één of meer (te) grote zoenvissen heeft hou ik me aanbevolen.

Literatuur:

[1] Mergus Aquarien Atlas, foto index 1 – 5, 1998

[2] Handboek voor het kweken van aquariumvissen, H. Pinter, 1978 4e druk

Bart Vries

Aquarium -decoraties

overgenomen uit: Aqua Terra Zuid-Rotterdam
uit Scalaranieuws okt.1998

Stenen:

Stenen vormen een zeer natuurlijk en mooi middel om een aquarium naar smaak in te richten. Voor achterwanden en de begrenzing van terrassen zijn vooral leistenen zeer doelmatig. De zogenaamde oergesteenten (graniet, basalt e.a.) genieten de voorkeur boven alle andere gesteenten, daar ze enerzijds geen of nauwelijks hardheid veroorzaken, anderzijds echter sporenelementen aan het water afgeven, die voor dieren en planten gunstig kunnen zijn. Kalksteen of andere gesteenten, die het water harder maken, kan men in geen geval gebruiken in bakken, waarin men vissen wil houden die zacht water verlangen. Ook zijn gesteenten met metaalinsluitsels slechts zelden geschikt. Zandsteen kan weliswaar eveneens het water harder maken, maar is zeer gemakkelijk te bevestigen en daarom toch populair. Stenen met al te

scherpe kanten moet men bij voorkeur niet gebruiken. Donkere stenen verhogen evenals een donkere bodem de kleur van de vissen.

Kunststoffen

Natuurlijk kun je voor de achterwand en voor het maken van terrassen ook heel goed kunststof gebruiken. We moeten echter bedenken dat lang niet alle kunststoffen echt geschikt zijn. Tempex (piepschuim) bijvoorbeeld is een heel goed product om te gebruiken, mits je het goed op kleur kunt houden, en dat is vaak het grote probleem, want doordat tempex nogal zacht van structuur is, kun je heel gemakkelijk beschadigingen krijgen doordat bijvoorbeeld een algeneter niet alleen de algjes eet, maar dan tevens het bovenste (gekleurde) laagje van het tempex kapot trekt. Beter is dan ook om het veel hardere polystyreen te gebruiken. In de handel is dit materiaal in verschillende maten en kleuren verkrijgbaar. Tegenwoordig is er ook een kunststof op de markt in spuitbussen (styropor), niet te verwarren met purschuim, die in de bouw wordt gebruikt. Als je van dit materiaal terrassen maakt zal je er lang plezier aan beleven.

Kurk

Ook kurk kunt u heel goed gebruiken om terrassen, zij-, en achterwand van te maken. De voorkeur gaat hierbij uit naar de Portugese schors, want die gaat veel langer mee, zo'n 5 tot 6 jaar. Spaanse schors daarentegen slechts 2 jaar. Hoe weet je nu of je te maken hebt met Portugese schors? Boor een gaatje in de lengte-richting van de schors van ongeveer 3 cm, laat hier 1 nacht water in staan waarna u de zuurgraad meet. Portugese schors heeft een pH van 3,5 en Spaanse schors heeft een pH van 5,5.

Hout

Ook hout is heel goed te gebruiken om achter- en zijwanden of terrassen te maken en dan bedoelen we hier natuurlijk niet het timmerhout uit de doe-het-zelf-zaken, maar een goed stuk kienhout of nog liever tropisch hardhout. Het gebruik van tropisch hardhout is niet een van de goedkoopste mogelijkheden, maar wel de mooiste. Bovendien ben je er zeker van dat dit niet zal gaan drijven, zoals kienhout dat in het begin wel kan doen. In een goede aquariumzaak zijn veelal beide soorten volop te koop.

Kweekervaringen met *Aphyosemion gardneri*

Bronnen: Killifish A Complete Pet Owner's Manual, Steffen Hellner, 1990

Aquarium encyclopedie Thieme 1977

Killy-vissen, Ruud Wildekamp, 1981

Samengesteld door: Leo Timmermans en Barbara Geersma

Aphyosemion gardneri is een plantenlegger uit Nigeria en West-Cameroun en leeft daar in tijdelijke poelen en plassen. Het visje wordt een centimeter of zes lang en vertoont een kleurenpatroon dat varieert naar gelang de vindplaats. In de aquariumhobby komt men voornamelijk de steel-bleu *Aphyosemion* tegen. De grondkleur van de vis is blauw, de rug en nek reebruin en de staart en vinnen gaan over in blauwachtig groen. Over het lichaam verspreid bevinden zich meerdere rode pigmentvlekken. Ook op de vinnen en in de staart

vindt men deze terug. De zoom van de vinnen verschilt per ondersoort. *Aphyosemion gardneri* Akure Geel heeft bijvoorbeeld gele uiteinden, terwijl de Akure Blauw een blauwe vin kent. De vrouwtjes van de *Aphyosemion gardneri* zijn niet zo uitbundig gekleurd en kennen een bruinachtige tint met roestbruine pigmentvlekken. Een opvallende tekening ontbreekt.

In de aquariumhobby en onder killi-liefhebbers is juist de *Aphyosemion gardneri* het meest verspreid. Het is dan ook een gemakkelijk te houden vis die men zelfs in het gezelschapsaquarium kan houden. In het laatste geval raad ik u wel aan op een man twee vrouwtjes te houden, omdat het mannetje bij gebrek aan vrouwen vaak andere vissen met zijn gesprek lastig valt. Bij een goede verzorging wordt het killivisje tot drie jaar oud.

Afzetsubstraat

De kweek van *Aphyosemion gardneri* is relatief eenvoudig. In een kweekbakje van ongeveer 20 liter wordt een koppel of trio ondergebracht (het is goed om ouderdieren vooraf eerst een aantal weken gescheiden te houden). Als afzetsubstraat wordt een mop gemaakt. Hiertoe slaat men twee spijkers in een plank. De afstand tussen beide spijkers bedraagt ongeveer 30 cm. Om de spijkers wordt vervolgens een zwarte draad (geen echte wol gebruiken!) gewikkeld. Nadat zo een behoorlijke dikte is verkregen, wordt in het midden van de dradenbundel een knoop gelegd en het geheel van de spijkers los gehaald. De draden bij de spijkers worden doorgeknipt. Bevestig een stukje kurk of piepschuim aan de knoop in het midden. De mop kan zo in het water drijven. Het duurt ongeveer een dag voordat alle vezeltjes van de draden zijn ingewaterd.

De kweekbak

Het kweekbakje is bij voorkeur aan de zijkanten en de onderkant zwart geverfd. De killivisjes houden namelijk niet van felle belichting en onder een matige belichting komen hun kleuren beter uit. Het kweekbakje dient wel afgedekt te worden, want *Aphyosemions* zijn uitstekende springers. De watertemperatuur bedraagt gemiddeld zo'n 23 graden.

Omgaan met de eieren

De dieren zetten hun eieren af in de mop. Men kan de eieren gemakkelijk terug vinden. Ze zijn doorzichtig, bijna een millimeter groot en hard. Kijk de mop geregeld na (een keer in de week of een keer in de twee weken). De gevonden eieren kunnen op twee manieren bewaard worden: nat en droog. In het laatste geval worden de eieren een week of vier in vochtige turf bewaard. Deze wordt na de droogte periode opgegoten met water van 18 graden en binnen enkele uren moeten de visjes vrij zwemmen. Deze methode hebben wij weliswaar al wel beproefd, maar kan beter in een ander artikel behandeld worden. Wij kozen dus voor ons kweekstel voor de natte methode. De eieren worden dan in een bakje verzameld. In het bakje zit het zelfde water als in de kweekbak. Het bakje wordt bij kamertemperatuur (18 tot 20 graden) weggezet. Bekijk de eieren geregeld en haal beschimmelde exemplaren weg (het gaat hierbij vaak om de niet-bevruchte eieren). Als alles goed gaat (voorkom dat het water volledig verdampst) komen de visjes na ongeveer twee weken uit. Ze zijn dan een paar millimeter groot. het nadeel van de natte methode is dat de dieren niet allemaal tegelijk uitkomen en ook niet tegelijk opgroeien.

Hulp

Bij ons zwommen spoedig een aantal jongen vrij. Maar er waren ook jongen bij die moeite hadden om uit het ei te kruipen. Deze zijn geholpen door het zuurstofgehalte in het bakje water te verlagen. Hiertoe zijn twee manieren: door een rietje in het water blazen of koud water van ongeveer 10 graden toe te voegen. Beide manieren hebben succes, maar wij geven vooral de voorkeur aan de laatste.

De opfok

Het opfokken van de jongen is niet erg moeilijk. de vissen eten vrijwel meteen Artemia-nauplien. Toch geven wij er de voorkeur aan om (in een lage dosering) vooral de eerste dagen met Liquifry te voeren. Een andere mogelijkheid is het voeren met azijnaaltjes maar die hadden we toen nog niet. De visjes groeien niet zo heel erg snel. Van groot belang is dat de bakken waarin de jonge dieren opgroeien schoon zijn en schoon blijven. We hebben meerdere jongen verloren doordat we dachten: "het kan nog wel even" maar nog dezelfde dag waren de jonge vissen door watervervuiling gestorven!

Schoon water en geregeld voeren bevorderen de groei van de jongen. Let erop dat hun buikjes mooi rond gevuld zijn. Naarmate de dieren groter worden, moet ook hun verblijf vergroot worden. Onze visjes kwamen na een maand of twee in een grote uit zwemmer van bijna anderhalve meter terecht. Je leest immers vaak dat uitzwemmers een gunstige invloed hebben op de spieren en organen van de vis. We kiezen er nu echter voor om niet meer zo'n grote zwemmer te nemen. De vissen moeten dan blijkbaar toch te veel zwemmen. In ieder geval hebben wij geen merkbare veranderingen gezien in de opgroei snelheid van de vissen. Die bleef gelijk. Inmiddels is wel duidelijk dat het opgroeien per visje verschilt. Hoewel onze meeste jongen nu een centimeter of vier groot zijn, is er een exemplaar bij dat nog maar op de helft zit. We hebben andere jonge killivisjes die nog geen maand oud zijn en deze zijn al bijna groter dan dit blijkbaar zwakkere jong. Het is vrij snel duidelijk wat de mannen en de vrouwen zijn. Hoewel de kleur een belangrijk geslachtsonderscheid is, kan men namelijk al eerder aan de puntige vinnen zien of men met een mannetje te maken heeft of niet.

Conclusie

De *Aphyosemion gardneri* is een leuk, gemakkelijk visje. Er zijn vele ondersoorten verkrijgbaar die allemaal op dezelfde manier gehouden worden als de hoofdsoort. De vissen stellen geen hoge eisen en gaan gemakkelijk tot voortplanting over. Als men het juiste voer voor handen heeft, is het ook al niet te moeilijk om jonge vissen groot te brengen. Kortom: wie het eens met de killy's wil proberen, kan het beste met de Gardneri beginnen.